

Expunere de motive

Titlul actului normativ:

Propunere legislativă pentru modificarea și completarea **Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor**

Așa cum ne arată teoria generală a dreptului, **respectarea și aplicarea normelor de drept nu este la latitudinea cetățenilor, ci reprezintă o obligație, a cărei încălcare atrage răspunderea penală, civilă sau disciplinară, după caz.**

Într-un stat de drept funcționează principiul separației puterilor în stat, ceea ce înseamnă că nu magistratul face legea și nu este la latitudinea lui dacă o respectă sau nu. Atunci când trebuie să îndeplinească un act de justiție, judecătorul sau procurorul care încalcă legea cu bună știință, se plasează singur în afara sistemului de justiție și a principiului fundamental pentru care există justiția.

Proiectul de lege inițiat își propune să adapteze legislația în câteva aspecte esențiale, astfel încât, regulile impuse celor care lucrează în justiție să corespundă principiilor fundamentale ale justiției unanim recunoscute.

În prezent, pentru abateri deosebit de grave, magistratul poate fi sancționat disciplinar într-un interval maxim de un an de la data săvârșirii faptei, chiar dacă, încălcând cu bună știință legea, aduce prejudicii importante unei persoane sau chiar o lipsește de libertate. Articolul 16 din Constituția României prevede că cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări și că nimeni nu este mai presus de lege. În aceste condiții, este inadmisibil să dispui de viața cuiva, dar să nu plătești pentru asta atunci când ai făcut un abuz.

De foarte multe ori CSM-ul sau Inspecția Judiciară, prin reprezentanții săi, afirmă că declarațiile făcute de anumite persoane, de cele mai multe ori oameni politici, afectează independența justiției. Dacă nu am fi obișnuiți deja cu un astfel de comportament deplasat,

am sesiza imediat paradoxul când ne raportăm la separarea puterilor în stat. **Un magistrat nu trebuie să poată fi influențat de declarațiile unei persoane** (indiferent cine este acea persoană) atât timp cât legea îl protejează și cât atribuțiile de serviciu îi cer altceva. Nu întâmplător magistrații au un statut special și sunt plătiți conform statutului mult mai bine decât alți angajați, beneficiază de pensie specială și de posibilitatea de a ieși mai devreme la pensie. Dacă o astfel de persoană nu are capacitatea de a nu se lăsa influențată de o simplă declarație, mai ales atunci când legea o protejează, nu are ce căuta în sistemul de justiție. Rolul politicului este acela de a sesiza probleme și de a formula enunțuri din orice aspect al vieții, inclusiv cu privire la justiție, pentru a crea dezbateri publice cu scopul final de a adapta legislația conform cerințelor cetățenilor. În acest sens, astfel de declarații ale unor oameni din justiție reprezintă atacuri de nepermis la fundamentul statului de drept și pun la îndoială logica justiției. Pentru unii poate părea normal, însă, ce ar fi dacă în aceeași logică, Șeful Statului Major al Forțelor Terestre sau alt comandant militar ar ieși public și ar da indicații magistraților ce dosare să mai soluționeze, pe cine să aresteze, ce legi să adopte Parlamentul, ori ce decizii să ia Curtea Constituțională, în caz contrar afirmând că misiunea armatei de a apăra patria este îngreunată? Este evident că acest lucru nu este valabil într-un stat democratic, ci într-unul cu un regim totalitar, unde dreptul la liberă exprimare este oprit și reprimat, iar cei care au păreri contrare sunt considerați dușmani ai sistemului, fiind aspru pedepsiți.

Lipsa unei legi a răspunderii magistraților a permis derapaje de la cerințele statului de drept, așa încât s-a ajuns în situația în care reprezentanți ai procuraturii să iasă public și să dea indicații cu titlu de sarcini altor instituții, ce legi să aprobe sau ce buget să dea instituției lor. Este un comportament deplasat, care va trebui sancționat explicit prin lege pentru a preîntâmpina derapajele de la statul de drept. Într-un sistem juridic sănătos, un magistrat care face o astfel de declarație trebuie să părăsească sistemul. Magistrații nu sunt și nici nu trebuie să fie conducătorii unei societăți, rolul lor fiind acela de angajați ai societății pentru a asigura respectarea regulilor impuse de societate prin mecanismele ei democratice. Fără să vrem, această atitudine ne duce cu gândul la perioada comunistă, când poliția și procuratura aveau mai multă putere decât le conferea legea.

În decursul timpului au fost făcute publice nenumărate erori judiciare, decizii judecătorești care după un anumit timp s-au dovedit a fi greșite, în urma cărora oameni

nevinovați au suferit pierderi materiale sau au făcut ani de închisoare din vina unor judecători sau procurori care și-au exercitat funcția cu rea-credință sau gravă neglijență. Aceste erori demonstrează o dată în plus (dacă mai era nevoie) că **trebuie adoptată o lege care să ducă la o sancționare mai dură și chiar la eliminarea din magistratură a celor vinovați de abuzuri**. Oricine lipsește de libertate un om nevinovat trebuie să plătească atât disciplinar cât și material.

Este important să înțelegem că **puterea judecătorească nu e subminată de cei care iau atitudine împotriva abuzurilor și care exprimă public această indignare, ci de cei care din interiorul justiției calcă în picioare libertatea cetățenilor**. A lăsa nesancționat un derapaj grav al unor magistrați reprezintă un act de complicitate morală care arată că în justiție sunt încă probleme grave și că mecanismele de autocontrol ale justiției sunt departe de a funcționa corect.

Cred că toți oamenii, indiferent de profesie, pot greși. Există suspiciunea, întemeiată sau nu, că CSM-ul, având în vedere componența lui majoritară, acționează uneori din solidaritate de breaslă protejând mai mult sau mai puțin pe cei care greșesc. Consider că este necesar să analizăm oportunitatea unei reglementări legislative care să îndepărteze orice suspiciune legată de o posibilă solidaritate de breaslă atunci când se demonstrează că un judecător sau procuror și-a îndeplinit atribuțiile cu rea-credință sau gravă neglijență. Pentru astfel de abateri, dar și pentru nerespectarea deciziilor Curții Constituționale, **judecătorii sau procurorii găsiți vinovați trebuie să fie excluși din magistratură**. Mai mult decât atât, toate actele încheiate de către cei găsiți vinovați ulterior săvârșirii uneia dintre aceste abateri vor fi nule de drept. De asemenea, aceștia vor fi **obligați să restituie toate drepturile salariale încasate ulterior săvârșirii abaterii**.

Cu atât mai mult cu cât judecătorii sunt inamovibili, aceștia trebuie să garanteze respectarea întocmai a legii, fără derapaje. Pentru aceasta, **acei judecători sau procurori din cauza cărora oameni nevinovați fac închisoare, trebuie să fie pedepsiți întocmai ca pentru săvârșirea infracțiunii de privare de libertate**. A aresta un om nevinovat și a-l obliga să facă închisoare, doar pentru că cel care este pus să vegheze la respectarea legii își face meseria cu rea-credință sau gravă neglijență, distrugându-i astfel atât viața personală cât

și profesională, doar pentru că are puterea să facă asta și pentru că este inamovibil, este chiar mai grav decât răpirea sau sechestrarea.

Astfel de greșeli nu trebuie permise magistraților, oameni care au puterea de a distruge viețile cetățenilor atunci când nu își fac meseria cu responsabilitate. Mai mult decât atât, nu este corect ca aceste erori să se prescrie în termen de un an de zile. Așa cum pentru privarea de libertate, termenul de prescripție este de opt ani, la fel trebuie să fie și pentru un magistrat care bagă la închisoare un om nevinovat. Corect ar fi ca el să fie chiar mai mare, întrucât magistrații sunt persoane angajate de societate pentru a face dreptate. Având în vedere aceste aspecte, **erorile judiciare în urma cărora oameni nevinovați fac închisoare, nu trebuie să se prescrie mai repede de opt ani.**

Tabel comparativ cu articolele din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, din 27/09/2004, în forma actuală și forma propusă spre adoptare

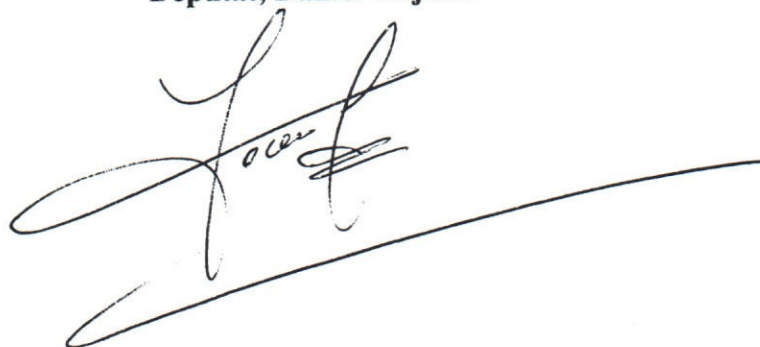
Nr. crt.	Legea nr. 303/2004 din 27 septembrie 2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor		Propunere legislativă pentru modificarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor	
	Articol vizat	Forma <u>actuală</u> a articolelor din lege	Articol modificat	Forma <u>propusă</u> spre adoptare
1	Art. 96.	(7) După ce prejudiciul a fost acoperit de stat în temeiul hotărârii irevocabile date cu respectarea prevederilor alin. (6), statul <u>se poate îndrepta</u> cu o acțiune în despăgubiri împotriva judecătorului sau procurorului care, cu rea-credință sau gravă neglijență, a săvârșit eroarea judiciară cauzatoare de prejudicii. (8) Termenul de prescripție a dreptului la acțiune în toate cazurile prevăzute de prezentul articol este de <u>un an</u>.	Art. 96.	(7) După ce prejudiciul a fost acoperit de stat în temeiul hotărârii irevocabile date cu respectarea prevederilor alin. (6), statul este obligat să se îndrepte cu o acțiune în despăgubiri împotriva judecătorului sau procurorului care, cu rea-credință sau gravă neglijență, a săvârșit eroarea judiciară cauzatoare de prejudicii. (8) Termenul de prescripție a dreptului la acțiune în cazurile prevăzute de prezentul articol este de cinci ani pentru cazurile în care persoana vătămată a suferit pierderi materiale și de opt ani pentru cazurile în care persoana vătămată a fost privată de libertate.

2	Art. 99 ¹	(1) Există rea-credință atunci când judecătorul sau procurorul încalcă cu știință normele de drept material ori procesual, urmărind sau acceptând vătămarea unei persoane. (2) Există gravă neglijență atunci când judecătorul sau procurorul nesocotește din culpă, în mod grav, neîndoielnic și nescuzabil, normele de drept material ori procesual.	Art. 99 ¹	(1) Există rea-credință atunci când judecătorul sau procurorul încalcă cu știință normele de drept material ori procesual, urmărind sau acceptând vătămarea unei persoane. (2) Există gravă neglijență atunci când judecătorul sau procurorul nesocotește din culpă, în mod grav, neîndoielnic și nescuzabil, normele de drept material ori procesual. (3) Nerespectarea deciziilor Curții Constituționale ori a prevederilor legale explicite (care nu ridică probleme de interpretare) ori exercitarea funcției cu rea-credință sau gravă neglijență se sancționează cu excluderea din magistratură și pierderea tuturor drepturilor salariale după data săvârșirii abaterii. Magistrații care au fost excluși din magistratură în baza acestui alineat nu mai au dreptul la pensia specială acordată magistraților. (4) Toate actele încheiate de magistratul găsit vinovat în baza alin. (3), după data săvârșirii abaterii, sunt nule de drept.
---	----------------------	--	----------------------	--

Având în vedere cele expuse mai sus, propun spre dezbatere și aprobare propunerea legislativă de modificare și completare a **Legii nr. 303/2004** privind statutul judecătorilor și procurorilor.

Inițiator:

Deputat, Daniel Oajdea

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Oajdea', is written over a long, horizontal, slightly wavy line that spans across the width of the signature area.